

Carles DUARTE I MONTSERRAT, *El vocabulari jurídic del Llibre de les Costums de Tortosa (Ms. 1272)*, col. «Estudis» 4, Barcelona (Escola d'Administració Pública de Catalunya), 1985, 130 ps., 14 × 20,5 cm, ISBN 85-393-0509-5.

No és cap sorpresa que la presentació d'aquest treball sigui ben feta i, ensems, simple i que el mètode d'anàlisi no es limiti a una tasca exclusivament descriptivista. El seu autor es mou amb comoditat en el tema, perquè en coneix a bastament les possibilitats.

La concepció de l'obra respon a les exigències que s'ha imposat en la recerca: s'hi presenten unes hipòtesis que es preveuen tesis, i s'enfoca l'estudi cap a la confirmació o la negació llur.

L'empresa és de particular interès, per diversos motius. De primer, perquè en la confecció de la història de la llengua catalana s'ha hagut de partir excessivament de textos literaris, la qual cosa limita l'amplitud de les conclusions, pel mateix caràcter d'aquesta producció. Carles Duarte s'ocupa, en canvi, d'un text jurídic. Segonament, perquè parteix d'un manuscrit del darrer terç del segle XIII; un moment transcendental en la consolidació del nostre idioma; es tracta d'un text de tres-cents folis, que és,

de fet, el primer codi legislatiu enterament en català. Convé no menystenir la funció cabdal dels arguments judicials en la vida quotidiana. No és casual que els primers escrits en la nostra llengua siguin d'aquest caràcter o bé religiosos. Sociolingüísticament és particularment simptomàtic. Endemés, ha de considerar-se, com diu Carles Duarte, la influència del nivell lingüístic d'ús jurídic en el literari a través de la Cancelleria Reial.

El *Llibre de les Costums* (o *dels costums* o de les *costumes*?) és una mostra destacable d'una específica tradició del dret català medieval: la de les *Consuetudines*. Forma part, d'acord amb la corba que presenta Duarte, del període de creixement i maduració del llenguatge del dret; un altre element d'interès: s'han superat la dependència diglòssica respecte del llatí i els estats embrionaris.

Una altra característica rellevant de la labor que ha dut a terme l'autor és que el text estudiat pertany geogràficament a Tortosa, dada de particular interès si tenim en compte